

Naših 25 let

Naš delovni kolektiv je praznoval lepo sončno soboto, 6. septembra srebrni jubilej samoupravljanja.

Mnogo trdega dela je bilo potrebno, da smo dosegli tako velik gospodarski in družbeni napredek.

Proces prehoda od upravljanja v imenu delavcev v dejansko upravljanje samih delavcev je dolg in težaven proces, ki pa še vedno ni končan. Tudi v nadalje bosta potrebni trdna razredna zavest in trdo delo za uspešno uveljavljanje samoupravnih socialističnih odnosov.

Smo v času ko so vse naše sile usmerjene v borbo za stabilizacijo. Vsi si prizadevamo in borimo da bo naša gospodarska situacija ugodna, odpravljamo vzroke in iščemo možnosti varčevanja. Za odpravljanje vzrokov gospodarske nestabilnosti je nujno, da sodeluje vsak posameznik, posebno pa še vsi družbeni dejavniki, ki vplivajo na položaj in razvoj gospodarstva.

Slovesnost praznovanja se je začela v avli osnovne šole »Heroja Bračiča« v Bistrici s slavnostnim zasedanjem skupnega delavskega sveta.

Predsednik SDS Jože Benedičič je v svojem govoru orisal prehojeno pot kolektiva in med drugim dejal:

»Povečali smo obseg poslovanja, odpirali nova delovna mesta v proizvodnji in trgovini in odpirali nove obrate, sedanje TOZD vzporedne dejavnosti. Investicije v potrebne obrate in poslovne prostore ter za dopolnitev opreme v TOZD obutev, pomeni miselno odločitev samoupravnih organov. Potrditev omenjenega razvoja nam nazorno dokazuje zaposlenost. V letu 1950 je bilo v tovarni zaposlenih 621 delavcev od tega v tovarni 524 in 197 v trgovski mreži. Po 25 letih se je zaposlenost povečala za 4,5-krat ali od 621 na 2672.

Vsi pokazatelji kažejo na stalno rast podjetja, pametno gospodarjenje in zavest kolektiva, da se mora vesti tako, da bomo v bodoče lahko ugotavljali primeren napredek in uspeh v zadovoljstvo kolektiva Peko in širši družbeni skupnosti.

Ob teh uspehih in ob izkušnjah je narasla vloga in moč delovnega človeka

Predsednik SDS tov. Jože Benedičič

in občana kot političnega subjekta, razširili so se okviri njegove svobode.

Samoupravljanje se kot pot, ki vodi k osvoboditvi dela, s področja človekove svobode, zunaj političnega izražanja, razširja in stopa v proizvodno področje, ki je materialna osnova resnične socialne in individualne svobode. To je to-

rej izraz notranje demokracije, kar pomeni spojitve politične in socialne revolucije in stalen proces osvobajanja dela in človeka.

Izkušnje iz preteklih dveh in pol desetletij nam dajejo zagotovilo, da je pot, ki smo jo izbrali, zanesljiva in varna ne glede na subjektivne in objektivne ovire, ki jih premagujemo ob velikih naporih

vsi in tudi kolektiv OZD PEKO.

Toda, ali je človek — delavec kdaj v svoji zgodovini napravil en sam korak k svobodi brez naporov in žrtev — ne!

Uresničitev marksističnega revolucionarnega gesla »tovarne delavcem« je pred komunisti in delavskim razredom odprla nov program graditve socialističnih odnosov na samoupravnih podlagi.

Živa neuničljiva misel klasikov marksizma in leninizma se je oplodila na tleh jugoslovanske socialistične revolucije.

Kolektiv DO PEKO je vse od osvoboditve 30 let zrelo gradil nove socialistične odnose. Komunistom, članom sindikata, mladini, skratka vsem članom kolektiva pa je naloga še nedokončana naloga — še naprej utrjevati samoupravne, humane in socialistične odnose, ker le tako bo uspeval kolektiv DO PEKO v okviru jugoslovanske skupnosti.

Nadaljevanje praznovanja je bilo v parku ob paviljonu NOB, kjer je glavni direktor Janez Bedina v govoru pozdravil naše delavce in goste ter v svojem govoru opisal razvoj podjetja v preteklih letih in uspehe, ki jih je podjetje doseglo doma in v tujini med drugim pa dejal:

»Današnje praznovanje ima dvojno obeležje: istočasno praznujemo 30-letnico osvoboditve in 25-letnico našega samoupravljanja (Nadaljevanje na 2. strani)

Udeleženci na slavnostnem zasedanju

Naših 25 let

(Nadaljevanje s 1. strani)

nja. S tem se vključujemo v sklop praznovanj, ki jih organizirajo naši delovni ljudje širom naše domovine, da bi obudili spomine na herojsko borbo za osvoboditev naših narodov izpod fašistične okupacije. Predvsem želimo s tem praznovanjem počastiti spomin in še enkrat izreči priznanje in zahvalo vsem borcem, ki so se odvzali klicu domovine in KPJ, ko je bilo najtežje, in ki so ne meneč za žrtve bili neenakopraven boj do končne zmage, da je osupnil svet od notranje moči tega enkratnega upora.«

»Delovni ljudje Jugoslavije so resnično lahko ponosni na prehojeno pot. Kolektiv Peka je ne samo ves čas spremljal omenjeni razvoj, temveč je prispeval svoj delež k temu razvoju; delavci Peka so dali svoj delež revoluciji. Za svobodo je padlo 34 delavcev iz Peka, sodelovali so v povojni izgradnji domovine in med prvimi kolektivi že v oktobru 1950 izvolili svoj prvi delavski svet in upravni odbor. Za prvega predsednika DS je bil izvoljen Franc Meglič, za predsednika UO pa Legat Lojze.«

V nadaljevanju je orisal rezultate in prizadevanja ter skupne napore vseh članov kolektiva da je PEKO danes to kar je in nadaljeval: »DO Peko je danes v skladu z Ustavo konstituiran v pet TOZD, ki so v samoupravnem sporazumu o združevanju v delovno organizacijo dosledno uveljavile princip solidarnosti in enakih pogojev v ustvarjanju in delitvi dohodka in tako zagotovile enak položaj vsakega delavca. Nedvomno bi bili premalo samokritični, če bi verjeli, da smo ta princip že do kraja lahko uveljavili v vsakodnevni praksi, za to so naši napori usmerjeni v iskanje takih praktičnih rešitev, ki bodo določila sporazuma tudi dokončno zaživela.

Večkrat smo že poudarili, da nismo zaprta družba. Zavedamo se, da je naš obseg poslovanja že danes prerasel ne samo občinske in republiške meje, ampak tudi državne meje. Odnosom s kooperanti smo ves čas posvečali veliko pozornost.

Danes lahko trdimo, da smo po vsebini in obsegu na mnogih področjih prerasli klasične kupoprodajne odnose, da smo izvršili specializacijo in delitev dela z njimi, tako, da je stopnja medsebojne odvisnosti veliko večja kot pred leti. S tem seveda naše na-

loge iz področja integracijskih procesov niso končane.«

Po kulturnem programu je bilo tovariško srečanje članov delovne skupnosti. Praznovanje se je dopolnjevalo s prireditvami šušarske nedelje, kot je modna revija, prikazovanje filma PEKO 5000 rok — EN ČEVELJ« in razstava v paviljonu NOB.

Priznanja ob obletnici samoupravljanja

Razvoj delovne organizacije je doživel velikih praznovanj posebno še, ko so prevzeli upravljanje podjetja neposredni proizvajalci — z uvedbo delavskega samoupravljanja, od katerega poteka letos že četrto stoletje.

Naša delovna organizacija se je od takratnega podjetja za izdelavo obutve razvila v kombinat, ki v svojem okviru združuje ne več samo dejavnost obutvene industrije, pač pa že dokaj močan element tudi v gospodarskih rezultatih predstavljajo stranske dejavnosti, katere še vedno naprej razvijamo.

V vsej tej prehojeni poti razvoja samoupravljanja so se ustvarjali tudi novi socialistični samoupravni odnosi, katere pa bomo morali še v bodoče razvijati in krepiti.

Brez dvoma je, da imajo zasluge za vse tisto, kar danes imamo, več ali manj vsi delavci, ki so v tem času s svojim delom soustvarjali, naj si bo na svojih delovnih mestih ali v delu samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacijah, ki so ravno tako bistveno prispevale k dosegu današnjega nivoja samoupravnih odnosov. O tem pa lahko tudi nesporno ugotovljamo, da je bil v vsej tej aktivnosti delež posameznih članov delovne skupnosti le znatno večji od ostalih, kar se je odražalo konkretno v njihovem neposrednem sodelovanju v organih upravljanja v vseh mandatnih obdobjih v toku 25 let. To nas je vodilo k temu, da se vsem tem, naj si bo nek-

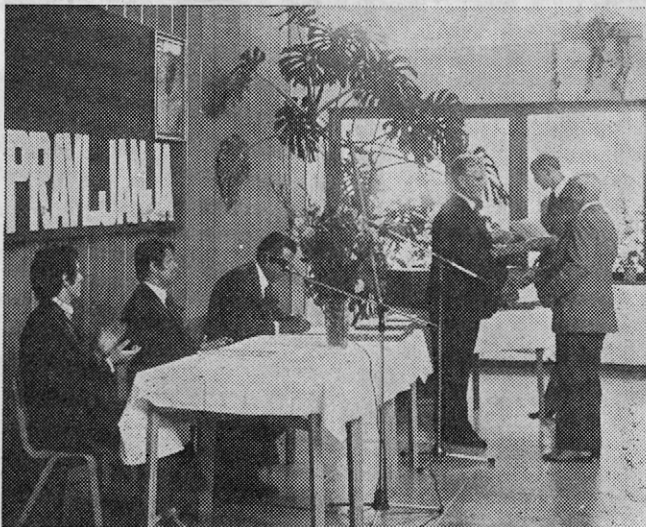
danjim sodelavcem, ki so sicer danes že upokojeni in pa tistim, ki so še vedno aktivni, čeprav skromno, vendarle oddolžimo za njihovo aktivno delo v samoupravnih organih s spominskimi knjižnimi darili, ki naj bi jih vedno spo-

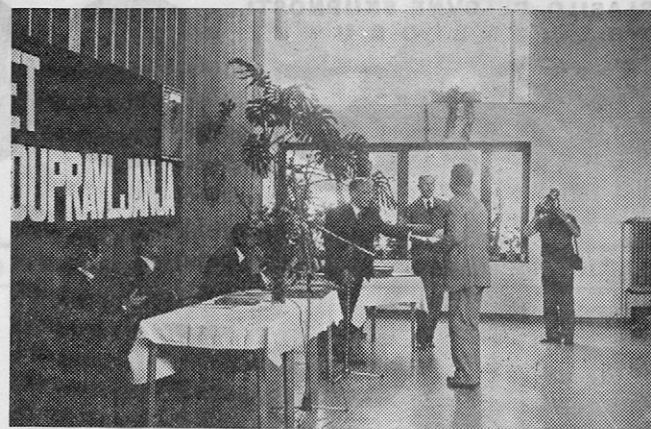
Čestitke in priznanja tistim, ki so orali ledino našega samoupravljanja

minjala na 25-letno prehojeno pot pri razvoju in krepitvi samoupravnih odnosov v naši delovni organizaciji.

Komisija za odlikovanja je ob upoštevanju aktivnosti posameznikov v organih uprav-

Prvi predsednik DS Franc Meglič

Direktor tov. Janez Bedina

ljanja in delu družbenopolitičnih organizacij v preteklih 25 letih ter na osnovi predlogov posameznih TOZD predložila skupnemu DS, da ob priliki te svečane obletnice podeli spominska knjižna darila naslednjim tovarišicam in tovarišem:

Kogoj Mici
Košir Branko
Košir Ciril
Kralj Rezka
Legat Helena
Legat Vilma
Lupša Rozi
Meglič Franc
Meglič Janez
Meglič Milka

Aljančič Viktor
Aljančič Vili
Bedina Vili
Bekš Kati
Benedičič Jože
Bodlaj Stane
Božič Olga
Brlek Vili
Brzin Zorka
Bukovnik Jože
Čamer Oskar
Črnilec Stane
Dobrin Franc
Dolinar Drago
Dvoržak Minka
Eržen Marija
Gol Zvonko
Gradišar Metka
Gramc Olga
Gračič Franc
Gračič Stanko
Gregorc Ivan
Grobovšek Tončka
Hafner Pavel
Homan Franc
Hvalica Slavko
Jagodič Egidija
Jazbec Milan
Jeraj Rudi
Juvan Bogomir
Klofutar Alojz
Klofutar Franc

Meglič Zofka
Merhar Marija
Mežek Marija
Mladič Janko
Paskvale Milena
Peharc Ivan
Perko Edo
Pernuš Ela
Pešl Fredo
Petek Maks
Raztresen Anton
Roblek Pavel
Ruparčič Franc
Skalar Josip
Slapar Draga
Stepančič Anica
Šarabon Greta
Špič Kristina
Štrukelj Elizabeta
Štucin Franc
Teran Anica
Teran Franc
Trdan Leopold
Zaletel Janez
Zupan Milan
Zugič Jože
in direktorjem delovne organizacije v času 25-letnega samoupravljanja:
Štucin Ivan
Simoneti Rino
Dolenc Jože
Bedina Janez

Doseganje novih norm

Z novim samoupravnim sporazumom o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, ki je začel veljati od začetka meseca julija, so bili tudi določeni s strani strokovne službe novi normativi časov za opravljanje posameznih del oziroma operacij v proizvodnji. Osnovno načelo, kako mora biti nova norma določena, je bilo sprejeto z omenjenim sporazumom, verjetno pa ne bo narobe, če ponovim, da mora biti nova norma postavljena tako, da jo je v normalnih pogojih, z normalnim delovnim učinkom in ob kvalitetno opravljenem delu možno doseči 110 %.

Za dela, katera se ne morejo meriti, je s sporazumom določeno, da se delavci, razporejeni na tako mesta, ocenjujejo z osebno oceno. Ker so te ocene določene vnaprej, ste bili o njih že seznanjeni, tokrat pa prikazujem podatke, kako pa so bile dosežene norme po posameznih TOZD oziroma delovnih enotah v mesecu avgustu.

1. TOZD Obutev

510 — sekalnica	113 %
511 — izd. zg. delov	118 %
512 — izd. zg. delov	115 %
520 — montaža	114 %
521 — montaža	114 %
522 — montaža	118 %
523 — montaža	111 %
Skupaj TOZD Obutev	115 %

2. TOZD Trbovlje

101 %

3. TOZD Poliuretan

124 %

4. TOZD Gumoplast

113 %

Skupaj DO Peko

113 %

Iz prikazanih podatkov je razvidno, da so nove norme poprečno v celotni DO za nekaj odstotkov »lažje«, kot pa je bilo predvideno, seveda pa je to različno po posameznih delovnih enotah. Ob tako obsežnem in zahtevnem delu, kot je bilo določanje in usklajevanje novih norm, seveda ni šlo brez napak oziroma pomot, te pa so se delno že, delno pa se še bodo popravile. Tu mislim popravke norm za tiste operacije, kjer so bile preveč zaostrene, pa tudi, če so bile za posamezna dela premalo, vse to s ciljem, da bi bili v celotni OZD pogoji za enako doseganje norme enaki. To pa pomeni, da se norma ne bo spreminjala, če je večje preseganje posledica bolj učinkovitega oziroma intenzivnejšega dela.

Od vseh TOZD je bilo najvišje doseganje norm v TOZD Poliuretan. Pri pregledu doseganja norm v posameznih obračunskih enotah te TOZD pa se vidi, da je visoko preseganje v enoti 532. Tu so bile začasno določene norme za delo na stroju VTE, ker se je proizvodnja v avgustu že normalizirala, je bilo preseganje višje. Kot je določeno s sporazumom, se morajo časovni normativi uskladiti s spremenjenimi pogoji dela, zato v tej enoti za dela na

stroju VTE za mesec september že veljajo novi normativi časa.

Navedeni podatki dosežene norme so poprečna za posamezne enote, znotraj njih pa so delavci, ki so nad tem poprečjem pa tudi pod poprečjem. V kateri del tega razpona pride posameznik, je pač odvisno od njegovega učinka in sposobnosti. Tako, kot je razpon pri osebnih ocenah od 94 do 110 %, je

normalno, da je pri doseganju norm ta razpon še širši. Seveda ni nič nenormalnega, če so posamezniki pod 100 % doseženo normo, če je to posledica manjšega učinka dela. Ko sveti delovnih enot odločajo o doplačilih posameznim delavcem, bo potrebno upoštevati tudi normalen razpon in pa to, da je 100 % nove norme enako kot 147 % dosežene »stare« norme.

Franc Grašič

Zakaj nova barvarna?

S spremembo letnega poslovnega sporazuma, je bila na zborih delavcev potrjena investicija v povečanje proizvodnih kapacitet izdelave poliuretanskih podplatov ter barvanje gumi podplatov in plastičnih peta. Povečano povpraševanje po poliuretanskih podplatih in racionalnejše koriščenje že instaliranih kapacitet, je bila osnova predloga za nabavo še enega stroja za vlivanje pod-

Priprava terena pred začetkom gradnje

platov. V tem sestavku pa nekaj več o osnovah predloga za gradnjo proizvodne hale za barvanje izdelkov TOZD Gumoplast.

Kapacitete barvarne v TOZD Poliuretan so s sedanjo proizvodnjo polno zasedene, oziroma so celo ozko grlo v tistem delu sezone, ko največji del proizvodnje obutve teče za zapadni izvoz in domače tržišče. Tako bi bilo že ob sedanjih kapacitetah vliivanja poliuretanskih podplatov nujno povečati zmogljivost barvarne, tem bolj nujno pa ob predvidenemu povečanju dnevne proizvodnje PU podplatov.

Kje naj bi bila ta nova barvarna? Vsekakor čim bližja TOZD-a Gumoplast in organizacijsko v TOZD

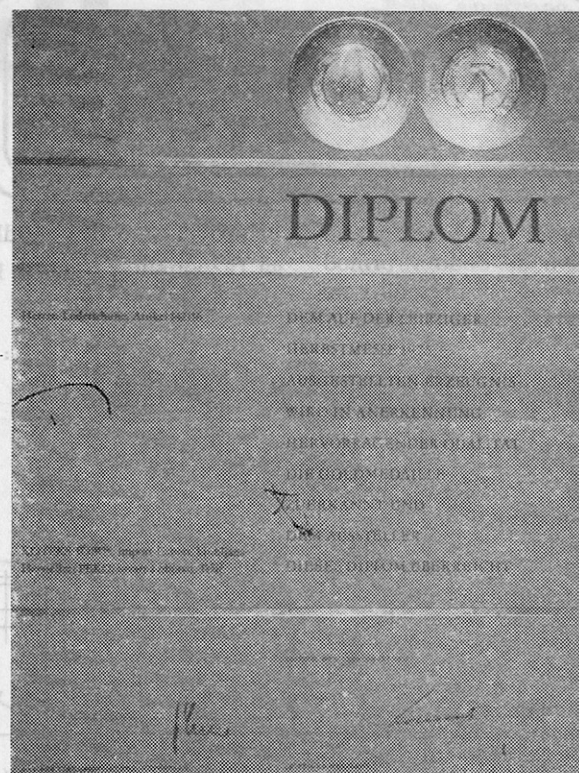
Gumoplast, saj naj bi se v tej barvarni dokončevali gumi podplati in izdelki plastike. S tem bi bil tehnološki postopek izdelave teh izdelkov neprekinjen, tako bi se skrajšal čas izdelave, znižali transportni stroški, rešeni pa bi bili tudi prenekateri organizacijski problemi s katerimi se dnevno srečujemo, imajo pa izvor v lokacijsko ločeni barvarni.

Nova barvarna pa bo omogočila, da gumi podplata še intenzivneje razvijamo in izpopolnjujemo predvsem v fazi dokončevanja ter tako tudi s temi izdelki dosežemo boljše poslovne uspehe.

Franc Grašič

Komunisti odločni

Na zboru komunistov TOZD Obutev so razpravljali o programu izobraževanja komunistov, analizirali so polletna gospodarska gibanja in si zadali odločno nalogo, da bodo spremljali izvajanje stabilizacijskih ukrepov. Dalje so sklenili, da bodo opazovali na napake pri izgubah delovnega časa in defektih.

Priznanje iz Leipziga

Na mednarodnem sejmu v Leipzigu je dobil zlato medaljo za najbolj uporabni artikel splošne porabe model našega čevlja »ZANA«. Priznanje je v Leipzigu sprejel direktor Koteks-Tobusa izvoznega podjetja za Jugoslavijo. Na sejmu ima stalni paviljon. To je prva zlata medalja za dosežke na Leipziškem sejmu, ki jo je dobila Jugoslavija. Ob svečani podelitvi medalje so med drugim čestitali tudi predstavniki uvoznega podjetja Interpelz iz Leipziga in pomočnik sekretarja za zunanjo trgovino Lela Đukić.

Naši mladinci — drugo mesto

V okviru prireditev ob 90-letnici BPT je osnovna organizacija ZSM BPT 5. septembra pripravila kviz oddajo na temo »Zgodovina BPT in NOB na območju Tržiča. Na oddaji je sodelovala tudi ekipa mladinske organizacije Peko.

šler. Tretja je bila ekipa šivalnice BPT iz Loškega potoka, četrta pa ekipa Tovarne kos in srpov.

Na oddaji so podelili tudi športna priznanja in pokale ekipam, ki so sodelovale na športnih tekmovanjih v okviru 90-letnice BPT.

Za zabavo je skrbel ansambel »Nocturno« s pevko Sonjo Gabršček.

Nika Perko

Prvo mesto je osvojila ekipa BPT, drugo pa ekipa Peko v sestavi Dragica Bogataj, Nika Perko in Zdene Ti-

Dopisuj

v

Čevljarja!

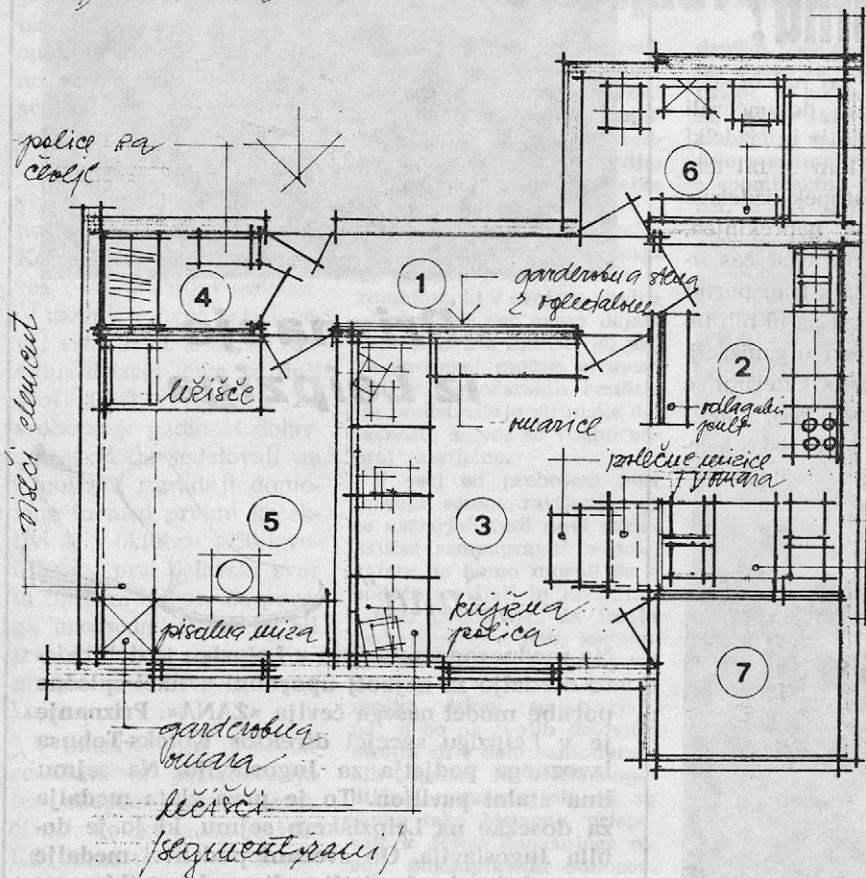

Mnogi člani našega kolektiva se bodo v prihodnjih mesecih preselili v nova stanovanja v Bistrici.

Pripravili smo dva predloga razporeditve opreme po obstoječih tlorisih.

VARIANTA A

*dvosobno stanovanje
tričlanske družine*

- pisalna miza*
1. SPALNICA
 2. KUHINJA
 3. DNEVNA SOBA
 4. GARDEROBA
 5. SOBA
 6. KOPALNICA
 7. BALKON
- jedilnica miza*

Dispozicija ureditve opreme

Varianta A
Stanje
— tričlanska družina
— potreben študijski prostor za otroka

Dnevni prostor služi tudi kot spalnica staršev. Razporeditev ležišč je vzdolžna. Ležišča so segmen-

tirana in so fleksibilna (na kolesih). Poljubno se lahko razmeščajo po prostoru in služijo kot sedišča. Visoka omara, ki razmejuje jedilno mizo s sedeži od dnevnega prostora se koristi kot TV omara. V spodnjem delu so nizke servir-

ne mizice (zložene druga v drugo — na kolesih). Nad ležišči so knjižne police in vitrine.

Otroku je namenjen poseben prostor, ki je maksimalno izkoriščen z visokim elementom, poteka vzdolž vsega prostora, nad višino garderobne omare v kotu. V spodnjem delu se element lahko nadaljuje v knjižne police.

Pisalna miza je pod oknom.

Varianta zadovoljuje potrebe staršev po ločni spalnici, ki je tudi dnevni prostor hkrati in predvsem ločeno bivanje otroka v prostoru, ki je namenjen študiju.

Varianta B
Stanje

— tričlanska družina
— delovni prostor za starše
— delovni prostor za otroka

Dnevni prostor služi tudi kot spalnica otroka. Nizka omara se nadaljuje v pisalno mizo, kjer otrok lahko opravlja vsakdanje šolske obveznosti.

Večja soba je s predelno steno razmejena v dva prostora. V prvega, ki služi kot spalnica in drugega, ki je namenjen delu, študiju ali pa hobiju staršev.

Varianta omogoča vsakdanje delo oziroma študij

Uveljavljanje pravice do otroškega dodatka

Pravico do otroškega dodatka imajo otroci:

1. delavcev in z njimi izenačenih občanov, ki so zaposleni s polnim delovnim časom;

2. voljenih in imenovanih funkcionarjev, ki svojo funkcijo opravljajo profesionalno;

3. članov obrtniških in ribiških zadrug, ki jim je pridobitno delo v zadruzi edini ali glavni poklic;

4. delavcev, ki so do prenehanja delovnega razmerja dopolnili delovno dobo, predpisano s tem sklepom in so začasno brezposelni, in sicer:

— dokler prejemajo začasno nadomestilo oziroma denarno pomoč po zakonu o zaposlovanju in o zavarovanju za primer brezposelnosti;

— dokler služijo vojaški rok ali so v kakšni drugi obvezni vojaški službi v Jugoslovanski armadi, če jim zaradi tega mirujejo pravice iz dela;

5. užitvalcev invalidske in starostne pokojnine ter otro-

ci, ki so užitvalci družinske pokojnine;

6. užitvalcev oskrbnin oziroma začasnega nadomestila po statutu skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije.

Občan lahko zahteva pravico do otroškega dodatka za svojega otroka potem, ko dopolni 6 mesečno neprekinjeno dobo zaposlitve.

Otroški dodatek lahko uveljavljajo občani za otroke, ki jih dejansko preživljajo: zakonske in nezakonske otroke, posvojene otroke in pastorker ter tuje otroke, ki jih občan preživlja (vnuki, bratje, sestre in drugi), če so otroci brez roditeljev, ali pa če so roditelji popolnoma ali trajno nezmožni za delo, če so roditelji na šolanju, na prestajanju kazni ali neznanega bivališča.

Pravico do otroškega dodatka gre otroku, če celotni dohodek družine, v kateri otrok živi oziroma v katero spada,

ne presega dohodkovnih cenovov določenih s sklepom o določitvi dohodkovnega cenovov, kot pogoja za pravico otroškega dodatka in višine osebnega dohodka, ki se določa vsako leto s sklepom.

Pri ugotavljanju upravičenosti do otroškega dodatka se v celotni dohodek družine, v kateri otrok živi ali spada, ne upošteva:

- osebni dohodek od dela preko polnega delovnega časa (nadurno delo);
- dohodek za nočno delo;
- povečanje osebnega dohodka obračunano za delo na dan državnega praznika;
- nagrada ob delovnem jubileju;
- odpravnina ob odhodu v pokoj;
- štipendija;
- vajeniška nagrada;
- dohodek od inovacij.

Mesečni znesek dohodka iz delovnega razmerja in vsi dohodki se obravnavajo kot osebni dohodek in se ugotavlja na podlagi dohodkov, ki

jih je družina, v kateri otrok živi oziroma v katero spada, prejela v preteklem letu.

Če pa občan v preteklem letu ni imel osebnega dohodka, se ugotavlja mesečni dohodek iz delovnega razmerja na podlagi povprečnih izplačil za najmanj 3 mesece v tekočem letu.

Pri plačevanju stroškov za bivanje otrok v vrtcih pa je odločilen celoten osebni dohodek, ki ga prejme družina. Zaenkrat v občini Tržič ni sprejetih nobenih sklepov, ki bi določali, da se posamezni prejemki ne vtevejajo v dohodek družine.

Davki od osebnega dohodka

Medtem pa so olajšave za plačevanje davka od osebnega dohodka drugačne ter jih za primer navajam:

Občan je v smislu Zakona o davkih občanov dolžan plačevati davek na osebni dohodek. Po zakonu pa se za osebni dohodek, od katerega se ne plačuje davek, šteje:

1. prejemki iz naslova odlikovanja in narodnega priznanja,

2. dodatek za borbe ter prejemki po zakonu o borbah za severno mejo v letih 1918 in 1919 in slovenskih dobrovoljcih iz vojn 1912 do 1918,

3. prejemki po predpisih o pravicah vojnih in mirovniških invalidov, žrtev fašističnega nasilja, civilnih žrtev vojne in žrtev vojnega materiala,

4. prejemki po predpisih o pravicah imetnikov »Partizanske spomenice 1941«,

5. otroški dodatki, denarna pomoč za opremo novorojenega otroka in socialne pomoči, ki jih izplačujejo družbenopolitične skupnosti.

V denarne prejemke, od katerih se plačuje davek, pa se ne štejejo:

1. potni stroški, dnevnice, povračilo stroškov prenočevanja in nadomestila za službena potovanja, za terensko delo, izpopolnitev izven stalnega bivališča delavca;

2. Stroški za osebni prevoz in drugi stroški v zvezi s selitvijo delavcev in njihovih ožjih družinskih članov iz enega kraja v drugega ter druga povračila, ki se dajejo delavcu v zvezi s premetitvijo;

Naših 25 godina

Ove godine smo neke lepe sunčane subote slavili srebrni jubilej samoupravljanja.

Bilo je potrebno mnogo napornog rada, da smo stigli ovakav veliki privredni i društveni napredak.

Proces prelaska upravljanja u ime radnika na stvarno samoupravljanje radnika samih bio je dugačak i težak ali još uvek nije završen. I ubuduće biće potrebna jaka klasna svest i naporan rad za uspešno afirmisanje samoupravnih socijalističkih odnosa.

storije kao i za dopunu opremu u OOUR Obuća znaće misaonu okluku samoupravnog organa. Potvrdu pomenutog razvitka jasno nama pokazuje zaposlenost. Godine 1950 bilo je u našoj tvornici zaposlen 621 radnik od toga u tvornici 524 i u trgovini 197. Posle 25 godina zaposlenost se povećala za 4,5 puta ili od 621 na 2672. Pomenuti podaci kažu stalan porast preduzeća, pametno privredjivanje i svest kolektiva, da se svako ponaša tako, da ćemo u buduće

dan bez obzira na subjektivne i objektivne poteškoće, koje savladujemo uz veliki napor svi i kolektiv OUR PEKO.

Dali je čovek — radnik ikada u svojoj istoriji zakoračio ka svobodi samo jedan korak bez napora i žrtava? Nije!

Ostvarenje marksistične revolucionarne parole — tvornice radnicima je pred komunistima i radničkom klasom otvorilo nov program izgradnje socijalističkih odnosa na bazi samoupravljanja.

NOR, gde je generalni direktor drug Janez Bedina u kraćem govoru pozdravio članove radnog kolektiva i goste.

Posle završenog kulturnog programa održan je drugarski susret članova radne zajednice. Slavlje je dopunjeno priredbom »šušarske nedelje«, modnom revijom, prikazivanjem filma »Pet hiljada ruku — jedna cipela« i izložba u paviljonu NOR.

Tehnološki problemi u odelenju plastike

Plastičan materijal od koga se izrađuju potpetice i drugi artikli na prvi pogled i kemijski je više puta jednak ali se ipak razlikuje po fizikalnim osobinama. Razlika nastaje zbog različitih isporuka plastičnih masa koje u tehnološkim postupcima menjaju određene faze prilikom izrade. Zbog toga se najviše javljaju poteškoće u proizvodnji odnosno uštrcanju plastičnih potpetica ili drugih proizvoda. Više puta se i serije razlikuju jedna od druge što se može uočiti tek kod finalnog proizvoda. Do pre kratko vreme bilo je takvih poteškoća, naime, plastične potpetice izrađene od polistirola odnosno okirola kg 20 lomile su se. Bilo je to kod artikala Gabrijela, Loti, Slavko i Fani. Kod uvrtnja zavrtnja potpetica se više puta lomila na hladnom šavu. Poteškoća bila je česta ali se potpetica mogla zamenuti. Teži je slučaj, kada potpetica pukne na čelnom predelu i pukotina se vidi sa vanjske strane. Takve potpetice zbog delovanja unutrašnjeg napona rasprsnu se jer zavrtnj deluje kao klin. Kod obrnutih potpetica pregledom je uočeno, da je svaka potpetica više ili manje naprsila u čelnom predelu. Interesantna jeste činjenica, da smo iz jednakog materijala u 1974 godini proizveli veći broj potpetica i da s tim materijalom nije bilo nikakvih poteškoća. Iz tog smo uzroka a i zbog restrikcije uvoza polistirolav iz inostranstva odlučili, da ovogodišnju kolekciju proizvedemo iz domaćeg polistirola.

Odmah nakon pojave poteškoća pozvali smo stručnjake iz tvornice OKI iz Zagreba a koji su stigli tek nakon tri nedelje od dana poziva. Sami smo pokušali svakakim kombinacijama: kao povišenjem pritiska, snižavanjem temperature ili obrnuto, ogrevanjem alata, hlađenjem proizvoda na vazduhu, u toploj vodi, u hladnoj vodi ali ipak nismo postigli nikakvo bitno poboljšanje. Pretstavnik tvornice OKI ing. Bocev ubeđivao nas je, da sniženje temperature i povećanje pritiska ubrzava odnosno poboljšava otpornost na udarac kod plastičnih masa, jer kod viših temperatura dolazi do raspadanja kaučukovih komponenti u polistirolu. Sniženjem temperature povećao se hladni šav a

time i jakost prskanja potpetice prilikom uvrtnja zavrtnja.

Prema njegovim uputstvima radili smo nekoliko dana i uočili samo povećanje lomljenja potpetica. Posle toga pozvali smo ponovo tehnički servis i ponovo zatražili stručnjaka. Posle celodnevne proba drugi je stručnjak izjavio, da materijal Okirol 20 ne odgovara izradi plastičnih potpetica. Jedino je rešenje bilo uvoz polistirola od fa. BASF, koji sadrži najkvalitetniji polistirol otporan na udar.

Da bismo mogli uočiti, kako je došlo do poteškoća kod prerade polistirola u potpetice, potrebno je poznavati tehnologiju izrade polistirola otpornog prema udarcima. U bistvu su to dva postupka gde se kod prvog disperzijom stirolu dodaje disperzija kaučuka (latex), promeša se i izvrši polimerizacija. U tom slučaju nastaju hemijska vezivanja između molekula stirola i kaučuka. Ovakav »kopolimer« sadrži zbog pridodate količine kaučuka određenu elastičnost a zbog polistirola određenu čvrstinu. U drugom slučaju polistirolna komponenta istopi se i kod temperature od 200° C dodaje se plastičan kaučuk, promeša se a posle ohladi i granuliše. Ovakav polistirol mnogo je čvrst, manje je žilav i ne lomi se tako često. To je i logično, naime, u drugom slučaju ne dolazi do hemijskog vezivanja između molekula nego samo do fizikalnog. Verovatno su u tvornici najpre radili prema prvom postupku, dok sada rade prema drugom, jer jima je nedostajalo reakcijskih kotlova a s druge strane raspoložu s mašinama za gnječenje, koje su potrebne za drugi postupak.

V OKIju izvodili su pokuse i došli do zaključka, da fizikalne osobine, koje se prema normama traže za taj materijal sasvim odgovaraju. Ali niko nije pomislio, da može doći do prskanja materijala usled uvrtnja zavrtnja. Ovaj test nigde nije standardizovan. Zbog toga su se i javljale poteškoće u našoj proizvodnji. Da bismo ubuduće izbegli ovakve pojave, najpre ćemo isprobati uvrtnja zavrtnja odnosno izvešćemo probe, koje će nama omogućiti uvid u ponašanje plastičnih masa odnosno potpetica kod uvrtnja zavrtnja.

Svečana sednica ZRS

Živimo u vremenu, kada su sve naše snage usmerene u borbu za stabilizaciju. Zalažemo se i borimo se, da bi naša privredna situacija bila povoljna, otklanjamo uzroke i tražimo mogućnosti uštede. U vezi otklanjanja uzroka privredne nestabilnosti nužna je saradnja svakog pojedinca a naročito svih društvenih faktora, koji utiču na položaj i razvitak privrede.

Slavlje je počelo u avli osnovne škole »Heroja Bračića« u Bistrici svečanom sednicom zajedničkog saveta. Predsednik ZRS drug Jože Benedičič u svom govoru ocrtao je predjeni put našeg kolektiva i između ostalog rekao da smo povećali obim poslovanja, otvorili nova radna mesta u proizvodnji i trgovini te nove pogone sadašnjim OOUR sporedne delatnosti. Investicije u nužne pogone i poslovne pro-

moći uočavati odgovarajućim napredak i uspeh u ponos kolektiva Peko i naše šire društvene zajednice.

Pored uspeha i iskustava porasli su uloga i moć radnog čoveka i gradjana kao političkog subjekta, proširio se okvir njegove slobode.

Samoupravljanje se kao put, koji vodi oslobađanju rada, sa područja čovekove slobode, van političkog izražavanja, proširuje i ulazi u proizvodno područje, koje je materijalna baza istinite socijalne i individualne slobode. Ovo je dakle izraz unutrašnje demokracije što znači spajanje političke i socijalne revolucije kao neprekidan proces oslobađanja rada i čoveka.

Iskustva proteklih dve i po decenije garantuju nama, da je put, koga smo odabrali pouzdan i bezbe-

živa i neuništiva misao klasika marksizma i leninizma oplodila se na tlu jugoslovenske socijalističke revolucije.

Kolektiv OUR Peko je sve od oslobodjenja 30 godina pobede nad fašizmom gradio nove socijalističke odnose, 25 godina radničkog samoupravljanja te njegov razvoj, proširivanje naprednih odnosa i raspolaganju sredstvima, koja ostvaruje, ostvaruju pravo koje je radnom čoveku obezbeđeno novim ustavom. Pred komunistima, članovima sindikata, omladinom, ukoliko, pred svim članovima kolektiva stoji još nedovršen zadatak — još dalje učvršćivati samoupravne, humane i socijalističke odnose, jer samo ovim putem će rasti kolektiv OUR Peko u okviru Jugoslovenske zajednice.

Slavlje se produžilo u parku pored paviljona

Postizanje novih normi

Novim samoupravnim dogovorom o podeli dohotka i ličnih dohodaka, koji je na snazi od početka meseca jula ove godine, bili su sa strane stručne službe određeni i novi normativi vremena za obavljanje pojedinih radova odnosno operacija u proizvodnji. Osnovna načela, kako odrediti nove norme, bila su doneta ovim ugovorom a verovatno neću pogrešiti ako kažem, da mora nova norma biti određena tako, da ju je moguće u normalno vreme pod normalnim uslovima i radnim učinkom te uz kvalitetno obavljanje posao postići sa 110 %.

Za rad, koji ne može da se meri, ugovorom je određeno, da se radnici raspoređeni na takva radna mesta ocenjuju ličnom ocenom. Pošto su te ocene unapred određene i njima ste već upoznati sada iznosim podatke, kako su bile bile postignute norme u pojedinim OOUR odnosno u radnim jedinicama u mesecu avgustu.

1. OOUR Obuća:

510 — sekaonica	113 %
511 — izr. gor. delova	118 %
512 — izr. gor. delova	115 %
520 — montaža	114 %
521 — montaža	114 %
522 — montaža	118 %
523 — montaža	111 %

Ukupno OOUR Obuća 115 %

2. OOUR Trbovlje 101 %

3. OOUR Poliuretani 124 %

4. OOUR Gumoplast 113 %

Ukupno OOUR Peko 113 %

Iz gore pomenutih podataka može se videti, da su nove norme prosečno u čitavoj OOUR za nekoliko procenata »lakše« nego što je bilo predviđeno ali ipak različito prema pojedinim radnim jedinicama.

Uz ovako obiljan i zahtevajući rad kao što je određivanje i uskladjivanje novih normi ipak nije moglo bez grešaka, ko se delimično već ili će se delimično ispraviti. Ovdje su mišljene popravke normi onih operacija, koje su bile suviše zaoštrene ili su za pojedine radnje bile suviše male ali ipak sve u cilju jednakih uslova za postizanje normi u čitavoj OOUR. To znači, da se norma neće menjati nego, da će veće postizanje normi biti posledica intenzivnijeg rada i većeg zalaganja.

Od svih OOUR najveće postizanje normi bilo je u OOUR Poliuretani. Prilikom pregleda postizanja normi u pojedinim obračunskim jedinicama pomenute OOUR moglo se uočiti, da je najviše postizanje u odeljenju 532. Ovdje su bile privremeno određene norme za rad na mašini VTE a pošto se proizvodnja u avgustu normalizovala postizanje normi bilo je veće. Kao što je ugovorom određeno moraju se vremenski normativi uskladiti sa promenjenim uslovima rada i

zbog toga je u pomenutoj jedinici rada na mašini VTE za mesec septembar već stupio na snagu novi normativ vremena.

Pomenuti podaci postignutih normi jesu proseki za pojedine radne jedinice ali se unutar njih nalaze radnici koji su ili iznad ili ispod proseka. U kom predelu se neko nalazi zavisi od njegovog učinka

i sposobnosti. Kao što je raspon kod ličnih dohodaka od 94 % do 110 % normalno je, da je taj raspon kod dostizanja normi širi. Nije normalno ako su pojedini ispod 100 % postignute norme ako je to zbog manjeg učinka rada. Kada savet radne jedinice odlučuje o doplati pojedinim radnicima biće potrebno uzeti u obzir i normalan raspon i to, da je 100 % nove norme jednako 147 % postignute »stare norme«.

Franc Grašić

Nova bojadisaonica

Sa promenom godišnjeg poslovnog ugovora, bio je na zborovima radnika donet zaključak o investiciji u povećanje proizvodnih kapaciteta izrade poliuretanskih djonova i potpetica od plastike te bojadisanje istih. Povećana potražnja poliuretanskih djonova i racionalnije korišćenje već instaliranih kapaciteta bili su osnova predloga u vezi nabavke još jedne mašine za livenje djonova. U narednim recima nešto više o predlogu u vezi gradjenja proizvodne hale za bojadisanje proizvoda OOUR Gumoplast.

Kapaciteti bojadisaonice u OOUR Poliuretani sadašnjom proizvodnjom potpuno su zauzeti odnosno su već usko grlo u onom delu sezone, kada najveći deo obuće ide na zapadni izvoz i domaće tržište. Iz toga proizlazi, da je već u sadašnje kapacitete livenja poliuretanskih djonova nužno povećati kapacitet

bojadisaonice a još nužnije uz predviđeno povećanje dnevne proizvodnje PU djonova.

Gde da se gradi nova bojadisaonica? Svakako što bliže OOUR Gumoplast a i organizaciono u Gumoplast-u jer će u ovoj bojadisaonici biti završna faza gumidjonova i plastičnih proizvoda. Ovim će biti tehnološki postupak izrade pomenutih proizvoda neprekinut, skraćeno bi bilo vreme izrade, sniženi transportni troškovi a rešeni bi bili i mnogi problemi organizacije, s kojima se susrećemo svakog dana a njihov je izvor u lokacijsko odvojenoj bojadisaonici.

Nova će bojadisaonica omogućiti, da proizvodnju gumidjonova još intenzivnije razvijemo i upotpunimo pre svega u završnoj fazi te ovim putem i tim proizvodima postignemo bolje poslovne rezultate.

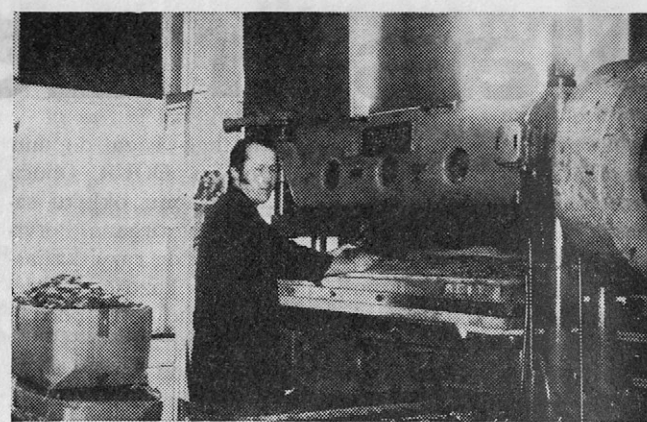
Franc Grašić

Da li je obučarski zanat zapostavljen?

Više puta možemo bilo gde čuti, da nama nedostaje stručnih kadrova i da ova radna mesta popunjujemo radnicima bez odgovarajuće stručne spremljenosti i radnih iskustava. Da bismo mogli što pre ukloniti ili barem smanjiti ovakve pojave školujemo i spremamo omladinu na svim stepenima odgovarajućih škola. S tom namerom vesno i plansko objavljujemo stipendije i slobodna mesta za učenike u privredi. Ove godine odziv nije bio baš najbolji i pored saradnje sa školama i zavodom za zapošljavanje. Ima više razloga a kao najčešći je taj, da mladi ne žele vezivanje na konkretnog stipenditora i primiti tuđe obaveze.

Prošle godine u Tržiču osmogodišnje školovanje završilo je 185 učenika. Koliko ih se uključilo u naše preduzeće? Za zapošljenje u tvornici prijavilo se 10 učenika i svi su

primljeni. U zanatsku obučarsku školu bismo primili 22 učenika u Tržiču i 10 u Trbovljama ali ukupno je bilo svega 8 kandidata, Da li je zanimanje obučar još uvek

zapostavljeno i zašto? U malo kom zanimanju uskog profila radni uvjeti toliko su dobri kao u obučarskoj industriji. Interesantno je, da smo za 13 objavljenih mesta učenika u privredi i metalnoj struci primili dovoljno prijavi.

I šta smo ove godine primili iz škola? Ove godine je školovanje završilo razveseljavajući broj stipendista i učenika u privredi, koji su svoj rad udružili u našem preduzeću (podaci bez OOUR Mreža):

Sa visokom školskom spremom 1

sa višom školskom spremom 3 (1 još bez diplome)

sa srednjom školskom naobrazbom 9

sa završenom školom učenika u privredi 16

Pet stipendista sa srednjom školom i tri sa školom učenika u privredi očekujemo u septembru posle završenih pravnih ispita. Ukupno će dakle doći 37 mladih radnika, koji će se aktivno uključiti u rad našeg

preduzeća ukoristiti znanje stečeno u školi.

U OOUR Prodajna organizacija MREŽA završilo je školovanje 50 učenika od kojih su 33 ostali u našoj prodajnoj organizaciji kao trgovački pomoćnici. Za druge nije bilo slobodnih mesta, neki su otstupili i produžili školovanje na višim školama.

Svesni smo, da je za uspešan rad i rukovodjenje potrebna odgovarajuća školska sprema a pored toga i radna iskustva. Sa željom, da bi mladi radnici postigli odgovarajuću praksu moraćemo jima svestrano pomagati savetima i upustvima u njihovom radu a pre svega moraćemo se zalagati sami. Vratimo se pomalo u godine, kada smo kao početnici počeli praktičnim radom pa ćemo imati više razumevanja prilikom usposobljavanja novih radnika. Ukoliko jih nećemo moći znati pravilno usmeravati onda ćemo jadikovati u prazno, zašto nama nedostaje odgovarajućih kadrova.

Modna revija povodom »šustarske nedelje«

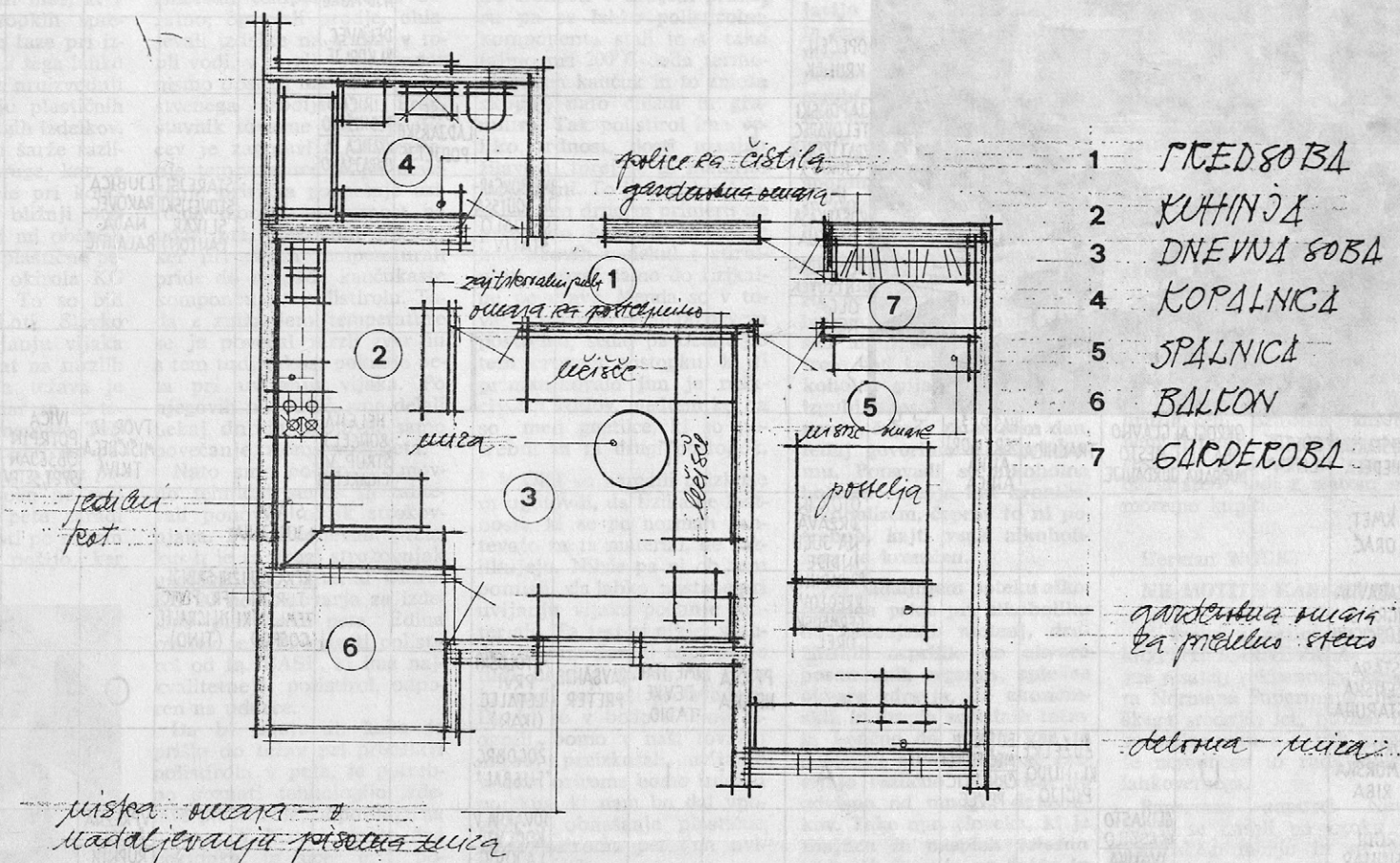
dvosobnega stanovanja tričlanske družine

**N
a
s
v
e
t

p
r
e
d
v
s
e
l
i
t
v
i
j
o**

VARIANTA B

*dvosobno stanovanje
tričlanske družine*

tako staršem kot otroku ob zadovoljevanju vseh drugih potreb, ki jih narekuje življenje tričlanske družine.

Navedeni varianti predvi- naših trgovinah, kot tudi devata uporabo tipskih ele-uporabo elementov izdelamentov opreme (police, le-nih po naročilu npr. (pre-žišča, omare, mize, stoli), delna stena v varianti B ki jih je možno dobiti v— v spalnici, delovna miza

v obliki plošče pod oknom...).

Za morebitne nasvete o nakupu opreme se lahko oglasite v biroju.

3. nadomestila, ki se dajejo delavcem za prevoz na delo in z dela;

4. nadomestilo za ločeno življenje;

5. stroškičasne nastanitve delavcev, ki se vrnejo v SFRJ z začasnega dela v tujini;

6. povračila za večjo obrabo oziroma sredstva za nakup delovne obleke in opreme;

7. prejemki iz naslova regresiranja prehrane;

8. pavšalna povračila materialnih stroškov, ki so določena z veljavnimi predpisi ali samoupravnim sporazumom.

Davek iz delovnega razmerja pa ne plačujejo občani:

- od otroških dodatkov;
- od nadomestil med časno brezposelnostjo;
- od nagrad, ki jih dobivajo učenci strokovnih šol s praktičnim poukom, ter vajenci in študenti med praktičnim delom, ter od nagrad, ki jih dobivajo za delo osebe med rehabilitacijo;
- od štipendij oseb, ki niso v delovnem razmerju;
- od prejemkov, ki jih izplačujejo svojim delavcem invalidske delavnice;

- od prejemkov, ki jih dobijo delavci kot pomoč zaradi uničenja ali poškodovanja premoženja, ki je posledica elementarnih nesreč in drugih izrednih dogodkov;
- od prejemkov, ki jih dobi kot pomoč družina umrlega delavca;
- od prejemkov študentov — za redno delo v študentskih in dijaških organizacijah in dijakov na rednem šolanju in od prejemkov za občasno delo članov mladinskih orga-

nizacij v mladinskih zadrugah in servisih;

- od osebnih dohodkov delavcev, ki se po končani šoli druge stopnje, višji ali visoki šoli oziroma fakulteti zaposlijo in so v skladu s splošnim aktom organizacije združenega dela ali državnega organa sprejeti za pripravniške, in sicer toliko časa, kolikor traja pripravniška doba, vendar največ dve leti.

Vida Rozman

Razstava v paviljonu NOB

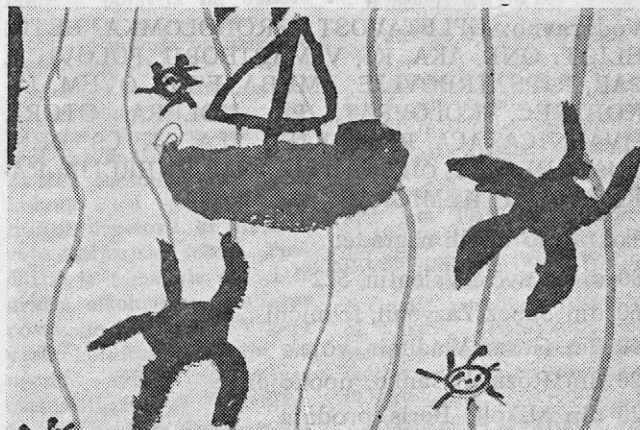
V paviljonu NOB je odprta razstava REVITALIZACIJSKI NACRT STAREGA MESTNEGA JEDRA.

Tržiško mestno jedro je potrebno temeljite obnove in zaščite. Da bi Tržič ohranil podobo starega mesta, prostorsko in kulturno dediščino, so izdelali obsežno študijo o starem delu Tržiča, predvsem pa, da bi obnova tekla načrtno. Tržič je z namestitvijo kovinskih polknic leta 1811 postal evropska poseb-

nost, zato ga ne gre zanemarjati.

Razstava je vsekakor vredna ogleda.

Iz Novigrada, kjer imajo šole v naravi učenci posebne osnovne šole Kranj smo dobili kartico s pozdravi. Naša delovna organizacija je prispevala 5.500 din za izvedbo šole v naravi učencem naših delavcev, ki obiskujejo to šolo.

*Večenci in učenci Posuške
osnovne šole Kranj vas iz
šole v naravi lepo pozdravljamo.*

Ilma Kurij

Novigrad, 8.9.1975

Nagradna križanka

		AMERIŠKI PISATELJ ("VZHODNO OD RAJA") (JOHN)	ZELEZARSKA PEČ, BESEMERKA-TUDI KONVERTOR	VESELJE RADOŠT	INTERNACIONALNA STANDARDIZIRANJE ORGANIZATION	LEPOSLOVATADEL	PEKO	OGLEDNIK ŠPIJON	3	CEVI PODOBEN DEL STENE V PLANINAH	OBILNOST, OBILICA	BAKRENI PREDMETI	IRSKA REVOLUCIONARNA ARMADA	
		SKRJLAVEC					OSTANEK PRI SEJANJU MOKE							
		OPEČEN KRUHEK					DELAVEC, KI KOPLJE GROBOVE							
		JAPONSKI TELOVADEČ, ZDAJ TRENER (JUKIO)	E			NAŠE LADJARSKO PODJETJE	LIRIČNO PESNIŠTVO KRATICA ZA OKRAJŠANO							
		IME KOŠARKAŠA DANIEUA			IME BOKSARJA LOUISA STOJALO, STATIV			STAREJŠI SLOVENSKI SLIKAR (ANTON)	LJUBICA RAKOVEC NADA BALANTIČ				TAT, KI KRADE IZ ŽEPOV	
		NEVSAKDANEN ČLOVEK OLGA REMS												
		ŠUŠTARSKA NEDELA	ODSTRE-LITEV	OKROGLA SOBA ALI DVORANA	GLAVHO MESTO JORDANIJE	TRAČNICA	NAŠ REŽISER (IGOR) ANKA, ANICA			HELENA BONCELJ STRUP V CIGARETAH		TVOR IZ MIŠIČNEGA TKIVA	IVICA POTRPIJ OBSEJAN SVET, SETEV	
		KMET, ORAČ							STARA LJUBLJANA					
		ZABAVNA IGRA S PLOŠČICAMI							REKA V JUŽNI SRBIJI					
		STARA ŽENSKA, STARUHA				PTIČJA HRANA	IME ITAL. PEVKE TADIO	RAVSANJE, PRETEP	MITOLOŠKI PRVI LETALEC (IKAR)				NEVARNA PAVAVINA	ČEVČAR JE VAŠ CASOPIS!
		OKUSNA MORSKA RIBA	U		ŽUŽELKE, KI HUDO PIČIJO				ŽOGDBRC, "FUSBAL"					OTREBLJEN SVET, LAZE
		RUDI NUNAR		GLINASTO GLASBILLO IVANKA HVALICA					TOVARNA V KOČEVJU LAJOVIČ UROŠ		S	VPREŽNA ŽIVAL RUPNIK ZDENKA		
		AMERIŠKI IZUMITELJ ŽARNICE (THOMAS ALVA)	D							VELIKO ZADOVOLJSTVO				
		STAROGRŠKA BOGINJA USODE (LAHESES)								SPRIČEVALO				

REŠITEV križanke iz prejšnje številke:

Vodoravno: OPLETAVOST, BRODOLOMKA, LETO, ELIOT, ONE, AKA, KI, V MARIBORU, POLOVICA, ČAR, RIPS, TRBOVLJE, AMEBA, EZOP, OVUM, JAKOBINEC, KOLOVRAT, PA, KOLERA, OTORI, HVALNICA, ACA, REJA, KIEL, JLA, AN, CS, DRN, TUŠ, EBENIST, ČIK, EMITIRANJE, INERCIJA, RAKETA, SAT, KEMIGRAF

Tokrat so dobili nagrade:

80 din Kavčič Valentin, 522
60 din Janez Zazvonil, tehnični
40 din Gosar Vladimir, vojak
20 din Rozman Janko, upokojenec
20 din Mikolič Boris, prodaja

Rešitve današnje križanke pošljite v uredništvo do 24. oktobra.

Uredništvo

Prišli

V TOVARNO:

V izdelavo zgornjih delov
550: Košir Kristina, Oblak
Justina, Lukač Pavla-Tina,
Juratovec Sonja, Križnik
Breda, Rajh Ruža, Jamšek

Amalija, Ferjanič Frančiška,
Zagar Slavi, Ferjanič Jana,
Milinovič Stana;
V montažni oddelek 521:
Karamet Leon, Miklič Olga;
V montažni oddelek 522:
Bijelič Ruža;
V montažni oddelek 520:
Švab Ignac;

V Poliuretlan: Dacar Ivo,
Biberovič Zlata, Etemaj Idriz,
Živkovič Vidoslava, Košič
Enver, Gros Janez, Hušič
Senija, Komandina Veljko,
Korač Omer, Marič Milan,
Seferagić Zuhdija, Simić Ivo,
Mali Jakob, Lončarevič Sek-
kija;

V gumarno: Pogačar Božo;
V splošni sektor: Ugljanin
Izeta, Jenko Simon, Papler
Darja;

V nabavni sektor: Valjavec
Ivan, Meglič Božidar;
V menzo: Paurevič Mara;
V tehnični sektor: Govc
Peter;

V prodajni sektor: Grašič
Irena, Komac Bojan;
V elektro delavnico: Uzar
Janez;

V orodjarno: Kavčič Jože;

V PRODAJNO MREŽO:

Celje II.: Turnšek Nada;
Gornja Radgona: Divjak Ama-
lija; Maribor I.:

Hanžič Marija, Lubanjšek
Sonja, Mlinarič Cvetka,
Sernko Mirna, Cimerlajt
Mira, Rihtar Darja, Kosma-
čin Gerda, Zavec Štefan, Da-
kič Silva, Božin Kuzman,
Robič Veronika, Rižner Bo-
jan, Lihtenvalner Silva;

Odšli

IZ TOVARNE:

Sporazumno prenehanje de-
la: Pretnar Igor, Smolej
Marta, Mali Milena, Hrovat
Irena;

Odpoved delavca: Rozman
Nada, Zazvonil Janez;
Invalidska upokožitev: No-
vak Ivanka;

Samovoljno prenehanje de-
la: Pjanovič Miloš, Šver Drago-
slava, Vrborac Radomir,
Ustnar Marija, Skrinjar Mi-
lena, Bitežnik Srečko;

Prenehanje v poskusnem
roku: Govc Peter;

Prenehanje zaradi negativ-
ne ocene: Grebenc Jolanda;

IZ PRODAJNE MREŽE:

Celje II.: Šmit Dragica;
Ljubljana I.: Zakotnik Marta;
Sevnica: Zupančič Simona;
Maribor I.: Božin Kuzman;
Zaječar: Ristič Zivorad;

Zahvale

Vsem, ki so mi omogočili
zdraviliško zdravljenje v Ra-
denjih se najlepše zahvalju-
jem

Meglič Slavka - 512

Ob izgubi drage mame
TONČKE HAFNER, se najto-
pleje zahvaljujemo sodelav-
cem oddelka 512 za podarjeni
venec, kakor tudi vsem osta-
lim, ki so nam izrekli soža-
lje in jo tako številno spre-
mili k pregodnjemu počitku.

Sinova Pavel in Peter
z družinama

Ob odhodu v pokoj se naj-
lepše zahvaljujem vsem sode-
lavkam šivalnice 512 za lepo
darilo in jim želim, kakor
tudi celotnemu kolektivu še
veliko delovnih uspehov.

Ivanka Novak

Ob smrti našega očeta An-
tona Osredkarja se iskreno
zahvaljujemo sodelavcem in
sodelavkam izdelave zgornjih
delov 511, 512 in splošnega
sektorja za podarjene vence,
izrečeno sožalje in denarno
pomoč. Iskreno hvala tudi
vsem, ki so ga spremlili na
njegovi zadnji poti.

hčere Vida, Slava,
Dana, Ani in Joži z
družinami.

Tehnološki problemi v oddelku plastike

Plastični materiali, iz katerih se izdelujejo plastične pete pa tudi artikli, so na vid in kemično velikokrat enaki, vendar pa se nekatere njihove fizikalne lastnosti razlikujejo. Ta razlika nastaja zaradi različnih dobaviteljev teh plastičnih mas, ki v tehnoloških postopkih spreminjajo določene faze pri izdelavi. Prav zaradi tega lahko pride do težav v proizvodnji oziroma brizganju plastičnih pet za oziroma drugih izdelkov. Dostikrat se tudi šarže razlikujejo ena od druge, kar se ponavadi vidi šele pri končnem izdelku. V bližnji preteklosti smo tudi mi občutili podobno težavo, plastične pete iz polistirola, okirala KG 20 so se lomile. To so bili art. Gabriela, Loti, Slavko in Fani. Pri uvijanju vijaka so pete največkrat na mrzlih zvarih počile. Ta težava je sicer velika, vendar so se take pete lahko zamenjale. Težja okvara je pa tedaj, ko peta na svojem čelnem delu počini in se ta razpoka ne vidi od zunaj. Take pete zaradi notranjih napetosti po nekem določenem času počijo, ker

Kakor hitro so se pojavile težave, smo poklicali strokovnjake tovarne OKI iz Zagreba, ki pa so prišli šele po treh tednih od dneva poziva. Sami smo preizkušali z vsemi mogočimi kombinacijami, to je poviševali smo pritisk, zniževali temperaturo in obratno, ogrevali orodje, ohlajevali izdelke na zraku, v topli vodi, v mrzli vodi, vendar nismo dosegli nikakršnega bistvenega izboljšanja. Predstavniki tovarne OKI ing. Bovec je zagotavljal, da znižanje temperature in povečanje pritiska pospešuje oziroma izboljša odpornost na udar pri plastičnih masah, ker pri višjih temperaturah pride do razpada kaučukaste komponente v polistirolo. Toda z znižanjem temperature se je povečal mrzli zvar in s tem tudi jakost pokanja pete pri uvijanju vijaka. Po njegovih navodilih smo delali nekaj dni in ugotovili samo povečanje zlomljenih pet.

Nato smo poklicali ponovno tehnični servis in zahtevali ponovno obisk strokovnjaka. Po celodnevni preizkušnji je ta drugi strokovnjak ugotovil, da material Okirol KG 20 ne odgovarja za izdelavo plastičnih pet. Edina rešitev je bila uvoziti polistirol od fa. BASF, ki ima najkvalitetnejši polistirolo, odporen na udarce.

Da bi ugotovili, kako je prišlo do težav pri predelavi polistirola v pete, je potrebno poznati tehnologijo izdelave polistirola, odpornega na udarce. V bistvu sta to dva postopka, in sicer prvi, pokaterem disperziji stirola dodajajo disperzijo kaučuka

(latex), ju zmešajo in polimerizirajo, v tem slučaju nastanejo kemične vezi med stirolnimi in pa kaučukastimi molekulami. Tak »kopolimer« ima zaradi dodane količine kaučuka določeno prožnost, zaradi polistirola pa povečano trdnost. V drugem primeru pa se lahko polistirolna komponenta stali in v takojšnji pri 200°C doda termoplastičen kaučuk in to zmeša skupaj, nato ohladi in granulira. Tak polistirolo ima veliko trdnost, dosti manjšo žilavost, torej se ta material lažje lomi. To je tudi logično, saj v tem drugem primeru ne pride do kemične povezave kaučukovih molekul s stirolnimi temveč samo do fizikalne povezave. Menda so v tovarni prvotno delali po prvem postopku, sedaj pa delajo po tem drugem postopku, kajti primanjkovalo jim je reakcijskih kotlov, medtem ko pa so imeli gnetilce, ki so potrebni za ta drugi postopek.

V OKI so naredili poizkuse in ugotovili, da fizikalne lastnosti, ki se po normah zahtevajo za ta material, ne razlikujejo. Nihče pa ni ob tem pomislil, da lahko nastane pri uvijanju vijaka pokanje materiala. Ta test ni nikjer standardiziran. Zaradi tega pa je tudi nastala težava, ki smo jo imeli pri naši proizvodnji. Da bi se v bodoče temu izognili, bomo v naši tovarni naprej preizkušali uvijanje vijaka, oziroma bomo izdelali poizkus, ki nam bo dal vpogled v obnašanje plastične mase oziroma peta na uvijanje vijaka.

Janez Ažman

vijak deluje kot nekakšen klin. Pri ogledu odvitih pet pa se je videlo, da je skoraj vsaka peta več ali manj počena v čelnem delu pete. Interesantno je dejstvo, da smo iz istega materiala v letu 1974 naredili večje število pet in da s tem materialom nismo imeli nobenih težav. Prav iz tega vzroka in pa zaradi restrukcije uvoza polistirola iz tujine, smo se odločili za izdelavo letošnje kolekcije iz domačega polistirola.

Zahvala

Ob boleči izgubi našega dragega Iztoka Horvata se iskreno zahvaljujemo vsem darovalcem vencev, cvetja in denarne pomoči. Posebna hvala tov. Meglič Milki in Mrku Isteniču za organizacijo pogreba, vsem vajencem, ki so ga ob krsti spremili na njegov zadnji poti v prerani grob. Najlepša hvala govornikom poslovnih besed, kakor tudi vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih izrekli sožalje, z nami sočustvovali in ga v tako velikem številu pospremili v njegov zadnji tihi dom.

Zalujoča družina Horvat

Alkoholizem – družbeno zlo

Kaj je pijanstvo, kaj je alkoholizem

Etilni alkohol, brezbarvna, lahko hlapljiva tekočina, je glavna sestavina alkoholnih pijač. Poleg določene količine alkohola in vode vsebujejo alkoholne pijače neznatne količine drugih sestavin, ki so dodane za poseben okus, vonj, barvo ali vid. Iz pijače alkohol zelo hitro pride skozi sluznico želodca in črevesja v krvni obtok in s krvjo v jetra, od koder ga kri raznese po celem telesu. Ko pride v možganske celice, povzroča motnje njihovih funkcij, ki se kažejo v delovanju ravnotežja, govora, sluha, mišljenja... Če je količina alkohola v krvi večja, pride tudi do alkoholne nezavesti, končno pa celo do smrti zaradi zastrupitve z alkoholom.

Alkohol razširja tudi krvne žile, zaradi česar prizadeti zaradi in ga navdaja občutek toplote. Od tod tudi napačno mišljenje, da je alkohol dober za ogrevanje pozimi. Prav s tem namreč, da razširja krvne žile, je pogojeno

hitro hlajenje telesa in neredki so primeri, da pijan človek pozimi zmrzne.

Alkohol pride v kri zelo hitro, za popolno stremitev pa je potreben daljši čas. Če srednje pijan voznik leže spat in prespi 8 ur, bo po prebujenju še vedno imel v krvi večjo količino alkohola, kakor ga v prometu dopušča zakon in še bodo v njegovem vedenju ter v funkcijah možganov in drugih organov takšne spremembe, da se lahko pripeti nezgoda, če sede za volan.

V zadnjem času nastaja vprašanje, ali je pijanstvo bolezen ali ne. Brez dvoma stanje pijanosti ni normalno, pri hujših oblikah pijanstva pa je potrebna tudi zdravniška pomoč. Celotna smrt zaradi zastrupitve z alkoholom ni redka. Čeprav je pijanstvo pri alkoholikih zelo pogosto, ni v neposredni zvezi z alkoholizmom. Mnogo ljudi se opije enkrat ali večkrat v življenju ali še celo veliko pogosteje, pa vendar ne postanejo alkoholiki. Toda, če se kdo opije pogosto, je to eno

najzanesljivejših znamenj, da se pri njem razvija alkoholna bolezen. Znano je, da že enkratno uživanje alkoholnih pijač lahko privede do hudih sprememb v obnašanju, torej do časovno omejene psihične motnje. V tem primeru govorimo o akutni pijanosti, o alkoholni intoksikaciji ali kratko malo o pijanstvu.

Že med tem se lahko pojavijo hude psihične motnje in ena teh je patološka pijanost. Človek v tej pijanosti postane nemiren, agresiven, izgubi sposobnost za presojanje situacije, pogosto zagreši hude zločine... značilna je amnezija (popolna izguba spomina za vse tisto, kar se je dogajalo z bolnikom med patološko pijanostjo).

Če kdo začne uživati alkoholne pijače redno in čez mero, če pije alkoholne pijače in postane od alkohola odvisen ali izgubi možnost kontrole nad količino zaužite alkoholne pijače, oziroma če izgubi sposobnost za abstinenco, čeprav za en sam dan, tedaj govorimo o alkoholizmu. Ponavadi se alkoholna bolezen omenja kot kronični alkoholizem, čeprav to ni potrebno, kajti vsak alkoholizem je kroničen.

Pri nadaljnjem poteku alkoholizma pride pri alkoholiku do vedenjskih motenj, družinskih neprilic, do okvare posameznih organov, splošne okvare zdravja, do ekonomskih in drugih socialnih težav in končno do smrti. Vse te posledice alkoholizma se razvijajo različno hitro, kar je odvisno od mnogih dejavnikov. Tako npr. človeka, ki je majhen in nasploh telesno šibkejši, če pije na tešče in hitro, alkohol veliko prej zmora, kakor koga, ki je velik in telesno močan. Seveda se ekonomske, družinske in druge posledice alkoholizma pojavijo že veliko prej.

Razlogi, ki v posameznem primeru privedejo do alkoholizma, so lahko različni. V največjih primerih se alkoholizem pojavlja na osnovi navade, ker se posameznik že z malega privaja na uživanje alkoholnih pijač. Če se temu pridružijo še kakšni družinski problemi in druge življenjske težave, se alkoholizem razvije še mnogo lažje. Takšen posameznik bo v alkoholu iskal sprostitev notranjih napetosti, ki jih izzovejo življenjske težave. Poudariti je treba, da otroci iz družin alkoholikov dostikrat postanejo alkoholiki. Vzgoja v alkoholiziranem okolju neugodno vpliva na razvoj osebnosti. Skoraj 80% alkoholikov pride iz družin, v katerih je eden od ožjih članov družine alkoholik.

V četrtem nadaljevanju — torej v naslednji številki Čevljarja — pisanja o alkoholizmu, po knjizici prof. dr. Vladimira Hudolina in dr. Janca Ruglja, se boste lahko seznanili z razvojem vedno težjega problema socialne medicine, tako imenovane tretje bolezni — po številu obolelih.

M. M.

Novosti na policah tržiške knjižnice

Sandra PARETTI:
SREČA V ZAKUPU

V svojem najnovjšem romanu »SREČA V ZAKUPU« nam nemška pisateljica Sandra Paretto pripoveduje o dveh mogočnih ameriških družinah, ki sta vsaka zase lastnici velikega železniškega omrežja v ozadju New Yorka. Gre za čas po secesijski vojni, ko so ameriški finančni mogočniki naglo bogateli ter drug drugega brezbrizno spodrivali na različnih poslovnih področjih, ne da bi se ozirali na etične norme družbenega in družinskega življenja.

Avtorica na zanimiv način opisuje medčloveške odnose v družabnem, poslovnem in družinskem oziroma zasebnem življenju. Razkriva nam resnico, da denar ni vse in da si sreče tudi z zlatom ne moremo kupiti.

Herman WOUK:

NE MOTITE KARNEVALA

V knjigi z naslovom »NE MOTITE KARNEVALA« opisuje pisatelj reklamnega agenta Normana Papermana, moškega srednjih let, otožne in svobodne narave — vrh vsega še nerodnega in tudi malce lahkovernega.

Paperman zapusti New York, se naseli na otoku v Karibskem morju in se posveti hotelirstvu. Hotel se polni, prihajajo turisti, taki in drugačni, dobri in zlobni, domačini in tujci ter prinašajo s seboj svoje skrbi, svoj ritem življenja ter s tem povzročajo nove in nove zaplete, težave, nevšečnosti, predvsem pa zabavo, smeh in tudi solze.

James D. WATSON:

DVOJNA VIJAČNICA

Watsonova DVOJNA VIJAČNICA pripoveduje o odkritju strukture DNA — deoksiribonukleinske kisline, molekule dednosti. Watson je to strukturo (»dvojno vijačnico«) odkril leta 1953, star komaj 24 let. Za to veliko odkritje, pri katerem sta razen Watsona, genetika, sodelovala še F. Crick, teoretični fizik, in M. Wilkins, kristalograf, so vsi trije leta 1962 prejeli Nobelovo nagrado za medicino in fiziologijo.

DVOJNA VIJAČNICA, v kateri Watson opisuje dogajanja ob raziskavah in odkrivanju, ima za bralea poseben čar. To je zgodba mladega znanstvenika, ki ga je zamišljanja, napake in zmote, kala velika uganka znanosti. Opisuje dolgočasna eksperimente — duševne in finančne, dolgočasne konference in še marsikaj iz znanstvenikove vsakdanjosti in okolja.

Res zanimiva in mikavna knjiga, ki odpre pogled tudi za kulise znanstvenikovega življenja in dela.

Ali so zdravstvene skupnosti storile dovolj?

Vemo, da je od leta 1966 obstojala na Gorenjskem enotna zdravstvena skupnost, katera je zbirala sredstva in izvajala zdravstveno zavarovanje za območje vseh petih občin Gorenjske in da so bile z uveljavitvijo novega zakona o zdravstvenem varstvu, to je od 1. januarja letos ustanovljene, kot osnovne nosilke zavarovanja občinske zdravstvene skupnosti, ki imajo tudi svoje samoupravne organe. Da so se te nadalje na podlagi sporazuma, zaradi solidarnosti in večje finančne sposobnosti, združile v regionalno zdravstveno skupnost (Kranj). Da je namen regionalne zdravstvene skupnosti: združevati sredstva, usklajevati pravice skupnosti zavarovancev, usmerjati potrošnjo, enakomerno razvijati zdravstveno službo in enotno obremenjevati plačnike prispevkov za

zdravstveno zavarovanje, za zdravstvene usluge.

In skupnosti danes — katerih nosilci smo vsi? Že od začetka meseca junija so dale vse zdravstvene skupnosti v javno razpravo svoje predloge samoupravnih aktov. Ti akti (samoupravni sporazumi, statuti) obravnavajo organizacijo in delovanje zdravstvene skupnosti, obseg in način uveljavljanja pravic, obveznosti zavarovancev in način financiranja zdravstvenih skupnosti ter tudi koliko stroškov — soudeležbe naj bi nosili uporabniki zdravstvenega varstva. S temi akti smo se imeli priložnost tudi seznaniti vsi zaposleni v delovni organizaciji preko naših delegatov splošne delegacije ter tako tudi preko javnih občil (3. junija so bili objavljeni kot posebna priloga v dnevniku Delo). Tako seznanjeni z njihovo vse-

bino smo jih še v navzočnosti predstavnika zdravstvene skupnosti obravnavali na naših zborih delovne skupnosti. Dana je bila torej možnost, saj je trajala javna obravnava cele štiri mesece, da se sleherni seznanijo z njimi, da lahko sleherni poda svoje pripombe in predloge. Te pripombe pa bodo obravnavale še posebne komisije skupnosti in le-teh dokončno odločitev pa bodo sprejeli oziroma potrdili delegati skupščine pristojne zdravstvene skupnosti.

Zdravstvene skupnosti so torej storile vse, da se s temi akti, s temi določili, ki prizadevajo slehernega, seznanijo vsi občani, torej poskrbele so za široko — temeljito informiranost vseh občanov.

Iz tega izhaja, da je že storjen viden korak v našem sistemu — naših skupnostih, saj smo informirani o vsem delu skupnosti, o porabi sredstev, o njihovih programih ter o vseh tudi razpravljamo in sprejemamo odločitve sami, preko naših delegatov.

Anica Arbiter

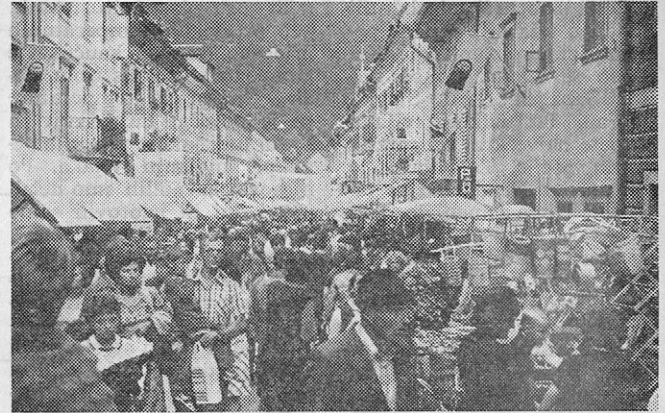
Obveščamo vse paciente, da bo obratna ambulanta PEKO od 1. oktobra 1975 delala po spremenjenem urniku:

Ponedeljek
od 7—11 ure preventiva
od 13—17 ure kurativa (ordinira zdravnik)

Četrtek
od 7—11 ure kurativa

Obratovanje v ostalih dneh ostane nespremenjeno.

Prosimo, da spremembo upoštevate!

7. šušarska nedelja — uspešna

Vse prireditve v okviru Šušarske nedelje — razstava, modna revija in predvajanje filma »500 rok — en čevljev« so bile dobro obiskane. Razstava naših čevljev je imela preko 10.000 gledalcev, modno revijo pa si je ogledalo več kot 3.000 obiskovalcev šušarske nedelje.

Razstava in modna revija sta bili pri obiskovalcih zelo dobro sprejeti in so bili navdušeni. Modno revijo je pripravila tov. Ana Marija Sevnik iz Ljubljane.

Posebnost šušarske nedelje je vsekakor Šušarski »semenj«. Letos je bilo že

105 stojnic. 55 je bilo namenjenih za prodajo obutve in usnjene galanterije, ostale pa so zakupili pletilci, tekstilci, konfeksiionarji in drugi. Peko je na 12 stojnicah prodal za preko 25 starih milijonov dinarjev čevljev.

Kot zanimivost naj povem, da je na prvi šušarski nedelji pred 6. leti bilo 12 stojnic, letos jih je bilo že 9-krat več, kar kaže na izredno zanimanje tako prodajalcev kot tudi obiskovalcev.

Tov. Mirko Majer — pobudnik prireditve je dejal,

da je pritisk prodajalcev iz leta v leto večji in že sedaj presega možnosti razporeditve dodatnih »stanov«.

In kako so ocenili prireditve novinarji?

Nekateri so to največjo prireditvev na Gorenjskem ocenili kot »kramarsko nedeljo« drugi pa jo primerjajo s prireditvami na višjih ravni.

Prireditve, ki jo je letos obiskalo več kot 30.000 ljudi ni brez pomanjkljivosti, vseeno pa moramo kljub temu dati priznanje organizatorju, prav tako pokrovitelju, posebno pa še delavcem našega aranžerskega oddelka in vsem tistim, ki so pri prireditvi pomagali. Želimo si, da bi tradicija šušarske nedelje ostala in tako ohranjevala spomine na stare šušarske običaje.

Flore Gros

Po ugodni ceni je naprodaj PONY EXPRES. Naslov dobite v uredništvu.

»ČEVLJAR«, glasilo delovne skupnosti tovarne obutve »PEKO« — ureja uredniški odbor: Sašo Ahačič, Franc Grašič, Slavko Hvalica, Franc Jazbec, Branko Košir, Vida Rozman, Marija Slapar. — Glavni in odgovorni urednik Marija Slapar. — Naslov uredništva: Peko Tržič. Telefon 50-260 int. 217. — Tisk: GP Gorenjski tisk Kranj v 3300 izvodih — Izhaja vsak prvi petek v mesecu. List dobijo člani delovne skupnosti brezplačno.

V tednu požarne varnosti je bila v obratu Poliuretana izdelana nočna mokra vaja z udeležbo obeh desetih Peko. Po izjavi poveljnika tov. Šavsca je vaja uspela zelo dobro. Gasilci so spet dokazali, da so kos svojim nalogam.

